

KYSTVERKET
HOVEDKONTORET

Se liste over mottakere

Deres ref.: Vår ref.: Arkiv nr.: Saksbehandler: Dato:
 2014/2096-4 413.1 Elisabeth Voldsund Andreassen 19.12.2014

Høring - regional vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram og tiltakstabell

Vi viser til høring av regional vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram for 11 vannregioner. Vi oversender med dette Kystverkets høringsuttalelse. Det er gitt en egen høringsuttalelse til vannregion Agder av 17. november 2014.

1 Generelt

Høringsdokumentene viser at det lagt ned en stor innsats av vannregionmyndighetene og fylkesmennene, samt andre involverte aktører. Planene er et viktig steg mot en helhetlig og kunnskapsbasert vannforvaltning.

Kystverket har gjennomgått høringsdokumentene og rettet spesiell oppmerksomhet mot tema som berører vår sektor. Det vil si sjøsikkerhet, beredskap mot akutt forurensning og påvirkning fra maritim infrastruktur. Høringssvaret er felles for alle vannregionene. I vedlegg I gis det egen uttalelse til hver enkelt vannregion med unntak av Agder. I vedlegg II er det gitt en samlet oversikt over vannforekomster hvor vi mener det er forhold som bør vurderes på nytt, med forslag til endringer.

Hovedutfordringen i denne planrunden er at det ikke foreligger et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Mangelfulle overvåkingsdata av kvalitetselement fører til at vurdering av påvirkningsgrad fra havn, molo og mudring i all hovedsak er gjort ved faglig vurdering. Dette i kombinasjon med tilstandsvurdering av økologisk tilstand med lav pålitelighetsgrad. Det svake kunnskapsgrunnlaget får betydning både for hvor realistisk det vil være å utrede og gjennomføre avbøtende tiltak, og for vurderingene etter vannforskriften § 12 ved nye inngrep.

I tillegg øker risikoen for feil. Påvirkning fra havn er sannsynligvis flere steder forvekslet med forurensning, noe som igjen får følger for vannforekomstinnndeling, miljømål og tiltak. I enkelte tilfeller ser det ut til at påvirkningsgraden bare er begrunnet med inngrepets størrelse, uten en reell vurdering av påvirkningen på vannkvaliteten. Det oppgis også i liten grad hvilke kvalitetselementer man faktisk mener er påvirket av inngrepet.

2 Deltagelse og organisering

Kystverkets fem regionkontorer har én representant hver som ivaretar Kystverkets ansvar i vannregioner innenfor regionkontorets geografiske område. Inndelingen i flere vannområder per vannregion har gjort det ressursmessig utfordrende å delta på lokalt nivå.

Hovedkontoret - Kystforvaltningsavdelingen

Sentral postadresse:	Kystverket Postboks 1502 6025 ÅLESUND	Telefon:	+47 07847	Internett:	www.kystverket.no
		Telefaks:	+47 70 23 10 08	E-post:	post@kystverket.no
		Bankgiro:	7694 05 06766	Org.nr.:	NO 874 783 242

Brev, sakskorrespondanse og e-post bes adressert til Kystverket, ikke til avdeling eller enkeltperson

For å lykkes med lokal deltagelse er det avgjørende at vannområdene gjennomfører tematiserte møter, og tar kontakt med Kystverket for avklaring av spørsmål knyttet til sjøsikkerhet, beredskap og statlige fiskerihavner. De fleste havner er kommunalt eid, og kommunale havnevesen bør derfor i større grad involveres.

3 Kystverkets ansvar og myndighet

Kystverket har ansvar for maritim infrastruktur, maritime tjenester og beredskap mot akutt forurensning. Miljøtilstanden i kystvann og hvordan inngrep påvirker denne er viktig for Kystverkets virksomhet.

Kystverket er ikke ansvarlig myndighet for tiltak mot påvirkning fra fysiske inngrep og konstruksjoner i kystvann i den forstand at vi kan pålegge problemkartlegging eller avbøtende tiltak med hjemmel i lov, se brev av 19.mai 2014 fra Kystverket til vannregionmyndighetene. Kystverket er problemeier for fysiske konstruksjoner i statlige fiskerihavner, hvor vi eier molo og enkelte kaianlegg. I løpet av neste planrunde bør det utredes hvorvidt det finnes tilstrekkelige juridiske virkemidler.

Direktoratsgruppen er ansvarlig for veiledning knyttet til vannforskriften og Kystverket bidrar som medlem i direktoratsgruppen. Direktoratsgruppen har avgjort at veiledning om sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) i kystvann skal utarbeides på et senere tidspunkt. Kystverket utarbeider ikke egen veiledning til SMVF i kystvann, som noen vannregioner etterlyser, men vi forholder oss til de gjeldende veiledere.

4 Fysiske inngrep i sjø – havner, molo og mudring

I brev av 9. april 2014 fra Kystverket og Miljødirektoratet ble vannregionmyndighetene oppfordret til å gjennomgå karakteriseringen av havner på nytt som følge av blant annet feilregistrering av forurensning i havner som påvirkning fra fysiske inngrep. Før planene kan godkjennes må det etter Kystverkets mening fortsatt gjøres noen endringer i høringsdokumentene og i vann-nett.

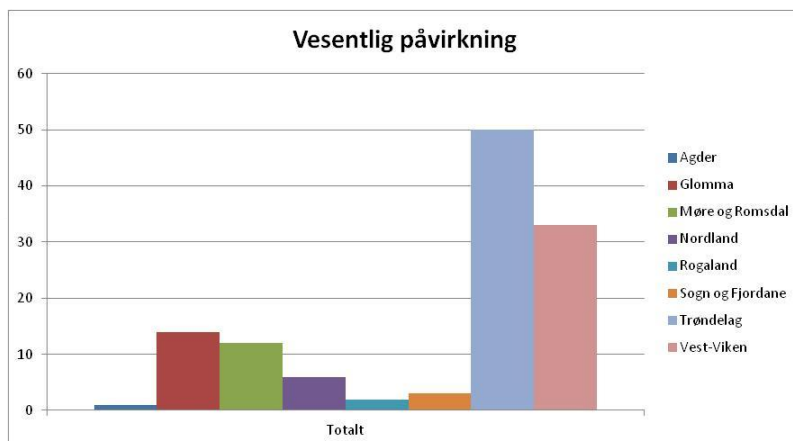
4.1 Inndeling i vannforekomster

Mange havner er delt inn i egne små vannforekomster. Ifølge tall fra vann-nett fra 10.desember 2014 er det 130 vannforekomster under 0,5 km² hvor havn, molo eller mudring er satt som påvirkning. I 41 av disse er havn, molo eller mudring satt som vesentlig påvirkning.

Det er anledning til å skille ut et avgrenset område som en egen vannforekomst dersom man ønsker å gjøre tiltak mot miljøpåvirkninger. Dette kan være årsaken til at havner i mange tilfeller er en del av svært små vannforekomster. Men påvirkning fra de fysiske konstruksjonene og inngrepene alene bør kun føre til at havneområdet avgrenses i egen vannforekomst i de største havneområdene i Norge. Det er her det er størst sannsynlighet for at havnen vil være en vesentlig påvirkning. Vannregionmyndighetene bør derfor føre aktuelle vannforekomster tilbake til den naturlige hvor en mindre havn alene er årsak til vannforekomstinnndelingen. I 51 av vannforekomstene under 0,5 km² kan det være grunn til å vurdere hvorvidt det er de fysiske inngrepene alene som er årsak til inndelingen, se vedlegg II.

4.2 Påvirkningsgrad

Ifølge tall fra vann-nett finns det 121 tilfeller der havn, molo eller mudring er vurdert til å være en vesentlig påvirkning på vannkvalitet. Dersom man tar med tall fra kategoriene andre marine konstruksjoner, fylling av masser og landvinning er tallet 135.

I Finnmark, Troms og i Norsk- Finsk vannregion ligger ikke havn, molo og mudring inne som en vesentlig påvirkning.

Tall fra vann-nett listerapport påvirkninger alle 10.12.2014

Påvirkningstypen havn er i mange tilfeller forvekslet med forurensning i havneområdet. Det er gitt en egen påvirkningstype for slik forurensning og disse feilene må rettes opp.

Påvirkningstypen havn vil omfatte kaianlegg, utfylling og moloer i et avgrenset område, mens mudring kan være foretatt utenfor havneområder. I flere vannforekomster oppgis alle påvirkningene samtidig. Det bør kunne begrunnes hvorfor man velger å sette havn som påvirkning sammen med molo og mudring.

Det fremgår ikke i tilstrekkelig grad hvilken negativ innvirkning påvirkningen har på ett eller flere kvalitetselement. Dette er viktig kunnskap både for tiltaksvurdering og for anvendelse av vannforskriften § 12 i vannforekomsten. Vurderingene bør derfor i mange tilfeller gjennomgås på nytt for kvalitetssikring.

I 31 tilfeller er havn, molo og mudring satt som vesentlig påvirkning i vannforekomster hvor økologisk tilstand er svært god eller god. I disse tilfellene mener vi at påvirkningsgrad bør settes til uvesentlig/liten.

Tall fra vann-nett listerapport alle påvirkninger per 10.12.2014

4.3 Tiltak

Kystverket har ikke spilt inn avbøtende tiltak mot de fysiske konstruksjonene i statlige fiskerihavner. Vi har per i dag ikke kunnskap om realistiske tiltak, men vil utrede dette nærmere i neste planperiode. Dersom andre har foreslått avbøtende tiltak i statlige fiskerihavner knyttet til påvirkning fra havn, molo og mudring ber vi om en ny vurdering av om tiltakene er realistiske eller nødvendige for å bedre miljøtilstanden.

Problemkartlegging er foreslått som tiltak i flere vannforekomster tilknyttet en statlig fiskerihavn. Sammenblanding mellom påvirkning fra havn og påvirkning fra forurensning gjenspeiler seg også her, ettersom problemkartlegging er ført som tiltak mot påvirkningstypen havn istedenfor forurensning. Noen steder er Kystverket uriktig oppført som ansvarlig myndighet for problemkartlegging. Dette må endres ettersom Kystverket ikke

har myndighet etter vannforskriften, forurensningsloven eller annet regelverk til å pålegge noen problemkartlegging, se brev av 19.mai 2014. Vi er tiltakshaver bare dersom problemkartleggingen retter seg mot anlegg vi eier.

I henhold til kost-nytte vurderinger vil det ikke være realistisk å gjennomføre problemkartlegging i alle vannforekomster hvor dette er foreslått. Nærmere undersøkelser av påvirkningen fra havn, molo og mudring bør forbeholdes vannforekomster hvor det er svært sannsynlig at de vil utgjøre en vesentlig påvirkning.

4.4 Miljømål

I utgangspunktet bør vannforekomster hvor havn, molo eller mudring er en vesentlig påvirkning være SMVF eller gis unntak etter vannforskriften § 10. Det vil i liten grad være mulig å gjøre store endringer i de fysiske inngrepene for å tilbakeføre vannforekomsten til opprinnelig tilstand.

Mange steder knytter det seg stor usikkerhet til om havneanleggene er en vesentlig påvirkning. I de vannforekomstene hvor fylkesmennene opprettholder at havn, molo og mudring er en vesentlig påvirkning og som ikke vurderes til SMVF nå, ber vi om at det gis utsatt frist, jf. vannforskriften § 9.

4.5 SMVF

Ingen vannforekomster skal være kSMVF lenger, jf. SMVF- veilederen¹. Enten må de utpekes til SMVF, eller så skal det settes standard miljømål. Kystverket mener at det kun er få havner som er av en slik art at de vil føre til at vannforekomsten er en SMVF. Det er knyttet stor usikkerhet til vurderinger av SMVF i kystvann. Det er viktig at det utarbeides god veiledning til neste plan.

Kystverket har tidligere levert en oversikt over alle statlige fiskerihavner over 0,5 km² til vurdering av kSMVF. Dette på bakgrunn av karakteriseringsveilederen som sier at der det ikke finnes data kan størrelsen brukes som kriterier for kSMVF. Kommentarer i vann-nett i vannforekomstene tyder imidlertid på at det ikke er gjort selvstendige vurderinger av påvirkningsgrad og økologisk tilstand i disse havnene. Det er ikke slik at en vannforekomst har dårlig økologisk tilstand bare fordi havnearealet er av en viss størrelse. Det er derfor viktig at det gjøres nye vurderinger i alle vannforekomster hvor vurdering av påvirkningsgrad og økologisk tilstand er basert på størrelse alene.

Vannforekomsten må ha moderat til dårlig økologisk tilstand, og dette må skyldes påvirkningen fra de fysiske inngrepene. Dersom god økologisk tilstand ikke kan oppnås uten at det går ut over den samfunnsnyttige virksomheten vil vannforekomsten kunne utpekes som SMVF. Infrastrukturen i havnene, slik havn er definert i havne- og farvannsloven, ivaretar viktige samfunnsmessige hensyn. Det er i liten grad aktuelt å gjennomføre avbøtende tiltak mot virkningene av de fysiske inngrepene som følger av en havneutbygging. Godt økologisk potensial (GØP) i en SMVF bør derfor tilsvare dagens miljøtilstand.

5 Forebyggende tiltak

Kystverket har ansvar både for å forebygge ulykker knyttet til skipstrafikk og for å forebygge at uønskede hendelser fører til forurensning. Kystverket er myndighet etter forurensningsloven for akutt forurensning. Når akutt forurensning skjer er Kystverket tilsynsmyndighet overfor ansvarlig forurensere og påser at tiltak iverksettes som reduserer miljøskadene mest mulig. Ved store hendelser kan Kystverket overta ansvaret fra

¹ Punkt 3.2

forurensere for aksjonen (statlig aksjon). Ansvar for annen type forurensning tilligger andre myndigheter som blant annet Fylkesmannen og Miljødirektoratet.

Kystverket kartlegger sannsynligheten for akutte oljeutslipp fra skipsfarten og konsekvenser av ulike ulykker, samt risikoen for skipsulykker i farleden. Sjøsikkerhetstiltak og beredskap mot akutt forurensning dimensjoneres i henhold til risikoanalysene. I løpet av 2016 kommer en ny stortingsmelding om sjøsikkerhet og beredskap hvor ulykkessannsynlighet og miljørisiko blir oppdatert for hele landet, i tillegg til tiltak for videre arbeid.

I mal til tiltaksprogrammet er det utarbeidet en tekst som gjelder forebyggende tiltak. Vår gjennomgang av høringsdokumentene viser at den i varierende grad er fulgt. Kystverket har spilt inn forebyggende tiltak til tiltaksmodulen. Disse skal ikke benyttes som tiltak mot eksisterende påvirkning i kystvann og skal derfor ikke legges inn i vann-nett. Dersom man ønsker økt sjøsikkerhet eller beredskap i en vannregion kan dette påpekes i forvaltningsplanen. Vi ber om at dette gjøres i dialog med Kystverket for å sikre at all relevant informasjon er tilgjengelig.

6 Nye inngrep

I henhold til vannforskriften § 14 skal det tas med en nærmere begrunnelse i forvaltningsplanen dersom det er planlagt ny aktivitet eller nye inngrep. I malen er dette plassert inn under punkt. 4.4.4 og der bes det om en oversikt over bruk av § 12 siden forrige forvaltningsplan. Vår gjennomgang av høringsdokumentene viser at våre nye planlagte inngrep i enkelte tilfeller omtales i forbindelse med helt andre tema. For å få en helhetlig vannforvaltning er det fornuftig at større planlagte inngrep omtales som et eget tema. Dette vil være til hjelp for vurdering av samlet belastning i vannregionen for inngrep som utredes i planperioden.

7 Oppsummering

Et svakt kunnskapsgrunnlag påvirker flere viktige forhold. Det gjør det også vanskelig å gi klare svar på hvilke havner som bør være en vesentlig påvirkning. Det er i tillegg flere forhold som må sees i sammenheng i den enkelte havn, blant annet vannforekomstinnndelingen og andre typer påvirkninger som virker i et samspill med de fysiske konstruksjonene.

Vi håper det blir gjennomført en ny høringsrunde i flere vannregioner, og at man frem til da jobber sammen for å få gode resultat. En samtale løser ofte mer en det skrevne ord, og vi vil gjerne bistå vannregionmyndighetene for å gå igjennom de forhold vi har påpekt i høringsuttalelsen. Se egen liste over kontaktpersoner.

Med hilsen

Per Jan Osdal
assisterende kystdirektør

Elisabeth Voldsund Andreassen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- Kommentarer til hver vannregion (vedlegg I)
- Kommentarer til enkelte vannforekomster (vedlegg II)

Kontaktpersoner Kystverket:

Agder, Vest- Viken, Glomma: Aase Kristin Eikenæs Marthinsen

Trøndelag, Møre og Romsdal: Tormod Hjørungnes Engen

Nordland: Laura Johanne Olsen

Hordaland, Sogn og Fjordane, Rogaland, Finnmark, Troms: Elisabeth Voldsund Andreassen

Mottakerliste:

Hordaland fylkeskommune

Finnmark fylkeskommune

Troms fylkeskommune

Nordland fylkeskommune

Sør-Trøndelag fylkeskommune

Møre og Romsdal fylkeskommune

Sogn og Fjordane fylkeskommune

Rogaland fylkeskommune

Buskerud fylkeskommune

Østfold fylkeskommune

Agder fylkeskommune

Eksterne kopimottakere:

Samferdselsdepartementet